

Навчання усної мови в немовному ВНЗ відбувається у кілька етапів. На першому етапі студенти оволодівають вмінням ставити питання і давати відповіді з програмної тематики, вчаться вести невелику бесіду у вигляді монологу, а також роблять монологічні висловлювання у вигляді переказу опрацьованих текстів.

На другому етапі студенти вже ведуть діалог на основі нового, але попередньо прочитаного тексту. Переказ також є одним із завдань з позааудиторного читання. Об'єм висловлювання є значно збільшеним.

На третьому етапі студенти володіють діалогічною мовою, вони повинні вміти без попередньої підготовки впродовж 15—20 хвилин робити повідомлення з усіх опрацьованих тем. На цьому етапі велика увага приділяється самостійній роботі студентів з оригінальною літературою за фахом.

Навчальний матеріал для навчання усної мови включає навчальні тексти, вправи та звуковий додаток.

Тематика навчальних текстів визначена програмою (побутова, суспільно-політична, науково-популярна, за фахом ВНЗ). Щодо вправ для розвитку навичок усної мови, вони повинні бути направлені на розвиток комунікативної діяльності, тобто бути засобом висловлення думки.

Останнім часом у сфері вузівського навчання великого значення набувають ділові ігри. Особливо вони виправдовують себе при роботі зі спеціальними текстами.

Стосовно відбору навчального мовного матеріалу, то він повинен здійснюватись з особливою ретельністю, також необхідно перевіряти його придатність у життєвій ситуації.

О. Ф. Брагинець, старш. викл.,
кафедра німецької мови

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ПРОБЛЕМИ В РОБОТІ З НІМЕЦЬКОМОВНИМИ ЕКОНОМІЧНИМИ ТЕКСТАМИ

В роботі з німецькомовними економічними текстами основною трудностю, з якою зустрічаються студенти, є вибір потрібного слова в синонімічному ряду для точної передачі змісту того чи іншого тексту з метою недопущення помилок лексико-семантич-

ного і лексико-граматичного характеру, які часто мають місце як в усних, так і письмових перекладах. Найбільш загальною основою цих труднощів є неспівпадіння лексичних значень в німецькій та українській мовах.

Типові лексичні помилки пов'язані, як правило, з так званою міжмовною інтерференцією, тобто з перенесенням тих чи інших закономірностей української мови на німецьку. В таких випадках студенти допускають помилки, які полягають у неправильному виборі німецького еквіваленту (наприклад, у вживанні слова «*vorschlagen*» замість «*anbieten*»), або в тому, що німецькому слову приписується більш широка семантика його українського значення. (Наприклад, «*Er beschloss, dass er sehr klug ist.*» замість «*Er dachte (glaubte), dass er sehr klug ist.*»).

В роботі над німецькомовними текстами пояснення вживання німецьких еквівалентів проводиться двома шляхами: методом співставлення з українською мовою і методом виявлення відтінків значення і специфіки вживання в німецькій мові. Як приклад, можна взяти наведене вище слово «пропонувати». Цілком зрозуміло, що значення цього слова у контексті словосполучення «запропонувати філіжанку кави» відрізняється від його значення у словосполученні «запропонувати покинути залу», а «запропонувати піти в кіно» від «запропонувати якусь новинку». Виходячи із можливостей вживання слова «пропонувати» в різних контекстах, яке носить яскраво виражений семантичний характер, ми можемо виділити такі його значення як «дати», «поставити вимогу», «запросити», «порадити» тощо. Ці значення не можуть бути виражені в німецькій мові одним словом, а виражаються різними словами: «*anbieten*», «*vorschlagen*», «*auffordern*» та ін.

Для більшого унаочнення в роботі над текстами можна давати схеми, в яких співставляються українські слова з їхніми німецькими еквівалентами.

Крім співставлення з українською мовою важливо виявити також відтінки значень і різницю між самими німецькими еквівалентами (наприклад, між «*anbieten*» і «*vorschlagen*», «*sich entschließen*» і «*sich entscheiden*», «*tauschen*» і «*wechseln*» та ін.). Цій меті має слугувати пояснення вживання цих еквівалентів, причому крім семантичної характеристики подаються граматична характеристика слова, його керування та сполучуваність з іншими словами.

Деякі труднощі в роботі з текстами зумовлені невиправданим намаганням зберегти форму німецькомовного оригіналу, що приводить до буквалізму, тобто до порушення норм української мови і навіть до неправильної передачі змісту. Наприклад, грубою по-

милкою в передачі змісту тексту буде переклад «*Die Ausfuhren stiegen mit 15 000 t um 3000 t*» як «Експорт виріс з 15 000 т на 3000 т». Правильним буде «Експорт склав 15 000 т, тобто виріс на 3000 т».

Для німецької мови є характерним прагнення не допускати повторення одного і того ж слова. Тому в німецьких економічних текстах широко вживаються синоніми. Наприклад, для дієслова «*sinken*» в економічних текстах зустрічається цілий ряд синонімів (*fallen, abnehmen, zurückgehen, schrumpfen* та ін.).

Особливою трудністю в німецькомовних текстах є слова, значення яких не відображені в словниках. У таких випадках значення підбирається, виходячи із загального змісту абзацу чи навіть всієї статті (наприклад, *Indeckungsnahme (der Forderung)* як «надання гарантій чи поручительств» (по експортних кредитах).

Ж. Ю. Воробйова, викладач,
кафедра іноземних мов

ДЕЯКІ ХАРАКТЕРНІ РИСИ РЕЙТИНГОВОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Модульна, тестова і рейтингова форми навчання та контролю існують і використовуються для різноманітних оцінок дуже давно. Кожний вид навчання та контролю може мати попередньо визначену питому вагу у загальному підсумку балів і орієнтувати відношення студентів до того чи іншого роду занять. Одна з найцікавіших складових модульної системи контролю є рейтинговий аналіз.

Рейтинговий аналіз починається з того, що після першої ж будь-якої форми контролю складається комп'ютерний список учасників контролю за рейтингом отриманих балів. На перше почесне місце виходить той, хто отримав найбільшу кількість балів. Усі інші йдуть за списком по низхідній відповідно до кількості отриманих балів. Після другої, третьої і так далі роботи рейтинг складається по підсумковій кількості балів за всі роботи по всіх формах контролю. Спочатку відбуваються дуже активні і дуже рухомі зміни позицій кожного студента в рейтинговому списку. Через деякий час настає певна стабілізація і всі учасники займають свої рейтингові місця. Вони можуть бути несподіваними для викладача, але не для студентів.